

СТРАЙК В АВТОМОБІЛЕВИХ ФАБРИКАХ

КЛІВЛЕНД (Огайо). — „Сидячий страйк” робітників, що належать до робітничої юнії „Юнаїтид Отomobil Воркерс Юніон”, здержав увесь рух у фабриках „Фішер Боді Компані”, що є підлеглим підприємством „Генеральної Моторової Корпорації”. На страйк вийшли за обчисленнями юнії 1,000 робітників; за обчисленнями підприємців—150 робітників. Страйк заставив коло 7,000 робітників покинути роботу.

Страйкарі сподіваються скорого закриття всіх автомобілевих фабрик „Генеральної Моторової Корпорації”.

ЗНАЙШЛИ РОЗБИТИЙ ЛІТАК

БЕРБЕНК (Каліфорнія). — Загдка зникнення великого пасажирського літака підприємства „Юнаїтид Ер Лайнс” розв'язана: знайшли румовища літака у проласті 20 миль звідсіля з трупамі всіх пільотів і пасажирів.

Згинули разом 12 осіб: 9 пасажирів та 3 пільоти. Як видно, літак розбився, коли перебував добути з пропасті понад хребет гори.

МІСТО БЕЗ СВІТЛА.

НЮАРК (Нью Джерзі). — Через пожар, що вибух у понеділок у середині міста, вся система електричної сили в місті поспулася й місто не мало електричної сили від 3 години 34 минути зполудня до 8 години вечором.

Департаментові брали кримінали закрито. В кількох високих домах треба було рятувати людей, що їхали на вищі поверхи ескалаторами, котрі через відтаття електричної сили нагло не могли далі їхати. Найбільше терпіли шпиталі.

Для освітлення міста вжито ручних лампок. Поліція вжила надзвичайних зусиль, щоб не допустити до заворушень.

ПОБОЮЄТЬСЯ ЕПІДЕМІЯ ІНФЛЮЕНЦИ.

НЮ ЙОРК. — Міський уряд здоров'я остерегає населення, щоб вистерігалось простуди, бо в місті є велике число хорих на інфлюенцу й запалення легенів.

Міський уряд здоров'я радить: їсти подостатком поживної їжі; пити досить води; спати кожної ночі принаймні 8 годин; провітрювати добре хату; дбати, щоб повітря в кімнаті не тільки було відповідної температури, але й мало досить вогкості; вбиратися відповідно до погоди; не вживати ручників, уживаних іншими людьми; не наближатися до осіб, що мають катар; іти до лікаря, як тільки почує катар.

У Шікаго є тепер таке велике число занедужань на інфлюенцу, що деякі лікарі вже говорять про епідемію.

АДВ. ПАНЧУК НАЗНАЧЕНИЙ АСИСТЕНТОМ ПРОКУРАТОРА.

ДІТРОЙТ (Мішиген). — Адвокат Іван Панчук назначений Демократичною Партією на уряд асистента генерального прокуратора штату Мішиген („Assistant Attorney General for the State of Michigan”).

ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ.

ТАКОМА (Вашингтон). — Поліційні уряди міст цього північного заходу Злучених Держав шукають тепер чоловіка, що викрав Чарлза Матсона, 10-літнього сина д-ра Вільяма Матсона, багатого лікаря з цього міста, та жадає за його випущення на волю 28,000 доларів. Поліція побоюється, що злочинець є бжежевільний.

У Вашингтоні невисліджені досі злочинці викрали були Олмеда Альфара, 15-літнього сина амбасадора Еквадору, в саму Різдвяну ніч, ограбили його та ввезли 5 годин.

УРЯД ДОЗВОЛЯЄ ВОЗИТИ АМУНІЦІЮ ДО ЕСПАЇНІ.

ВАШИНГТОН. — Стейтовий департамент видав дозвіл на вивіз з Америки до Іспанії призначених на війну літаків і машин вартості 2 мільйони 777 тисяч доларів, не зважаючи на те, що закон про неутралітні збройні вивозити з Америки амуніцію й інші воєнні принади на війну. Стейтовий департамент каже, що закон не відноситься до горожанської війни.

Літаки й машини призначені для льотців.

ДО БОРЬБИ ПРОТИ ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГ.

ВАШИНГТОН. — Коло тріста спеціалістів зіхалося тут на конференцію для боротьби проти венеричних (полових) недуг.

Президент Рузвельт привітав спеціальним письмом конференцію та підкреслював у ньому вагу конференції для публічного здоров'я. В імені уряду в конференції бере участь докторозефіна Ровч, асистентка секретаря скарбу. Конференція наперед вислухала два реферати про вагу навчання публіки про небезпеку венеричних недуг та про потребу здерти з цих недуг заслону таємничості.

КОРОЛІВСЬКИЙ СУД ЗДЕРЖАВ РІШЕННЯ.

Судовна комісія королівської ради в Лондоні здержала своє рішення відносно відклику, внесеного генеральним правником Канади щодо важности закону про заняття та соціальну асекурацію. Закон був ухвалений домініантним парламентом у 1935 р. Ціле питання є в тім, чи парламент мав право ухвалити такий закон. Найвищий суд Канади рішив, що парламент не мав права ухвалити такий закон.

Найвищий суд Канади уневажнив кілька реформових законів, ухвалених парламентом в 1935 р. Обговорюючи ці уневажнення, сказав член судової комісії, лорд Еткін, що це було серйозне обмеження прав уряду в нинішню пору, якби він не міг предложити відповідного плану асекурації від безробіття.

ПРИСУД НА ЛІКАРЯ-КОМУНІСТА.

У Станіславові покінчилась розправа проти лікаря повітового шпиталю Едварда Фріда, якого обвинувачували за комуністичну діяльність і пропаганду серед війська. Фріда засудили на 4 роки в'язниці із зачисленням сілкого арешту з позбавленням громадянських прав на 5 літ.

ОБМЕЖЕННЯ ГОДИН ПРАЦІ В АЛБЕРТІ.

Назначивши раду промислових взаємин, уряд Ейбергарта в Алберті (Канада) впровадив в життя законне обмеження годин праці для всіх робітників крім робітників на фармах та домашньої прислуги. Обмеження є такі: 8 годин праці денно і 40 годин у тижні для робітниць, а 9 годин денно і 54 години на тиждень для робітників.

ЗАРОБОК З ТУРИСТІВ.

Автомобілевий клуб у провінції Квебек (Канада) обчислив, що цього року в літні відвідали Квебек 588,817 авт з туристами, і що туристи лишили в провінції 62 мільйони доларів. Число туристів цього року збільшилося на 25 процентів.

ГРЕТА ГАРБО ПРИЧИНОЮ РОЗВОДУ.

В одному лондонському суді відбувся недавно цікавий розвдовий процес. Розводу домагався чоловік, якому жінка наділа, наслідуючи фільмову артистку Грету Гарбо. Його подружжя життя було щасливим аж до хвилини, як його жінка відкрила в собі подібність до Грети Гарбо. Від того часу вона жила тільки думкою, якби ця подібність підтримати й побільшити. Чоловік міг іще витримати, як довго вона чесалась і вбиралась як Грета Гарбо. Але коли почала наслідувати її голос, хід рухів і манери, чоловік мав того досить. Й він оженився з гарною й природною дівчиною, а тимчасом вона стала якоюсь карикатурою Грети Гарбо — жалувалась він у суді. Його недовля переконала судді. Вони признали його домагання зовсім оправданим і видали присуд, яким розв'язали подружжя з вини жінки.

ХОЧЕ ЗБИРАТИ ФОНДИ ДЛЯ ЕСПАЇНІ.

Комуністичний провідник Тим Бак вернувся вільно до Канади і збирається на обізку за фондами допомоги еспанському уряду для боротьби з повстанцями. Чутка про намічене арештування Бака, коли він вернеться до Канади, була, як виявляється, тільки рекламним трюком на звернення уваги на нього. Бак був в Іспанії, як оповідає, був два рази в ровах на фронті Гвадарамі, а три рази в розгарі боротьби на полудневій фронті, коли повстанці були 36 миль від Мадриду з трох сторін. Коли вигралося, що еспанський уряд вже пропав, Бак, як осторожний чоловік, висунався з Іспанії і вернувся до Канади, щоб тут оповідати, що уряд не дасть повстанцям і є пригрозований ще на довгу боротьбу.

МАРЛЕНА ДІТРИХ НА АНГЛІЙСЬКОМУ КОНКУРСІ КРАСИ.

Один англійський часопис уладив між своїми читачами анкету на тему, котра із славних фільмових артисток найгарніша. Читачам поставлено п'ять питань, а кожне питання складалося з 20 точок. Щоб вийти переможно, артистка мала здобути 100 точок. Поодинокі питання торкались лиця, очей, профілю, рук і ніг. При класифікації лиця найбільше точок досягнули Норма Шпірер і Катерина Гепборт. Артисткою з найкращими очима признали Яльодету Коллберг. Найгарніші руки має Грета Гарбо, найгарніші ноги Марлена Дітріх і Джинджер Роджерс. Найкращим профілем визначається на думку читачів того часопису Марлена Дітріх і Джинджер Роджерс. В загальній класифікації на першому місці знайшлася Марлена Дітріх, що здобула 184 точки.

НІМЦІ ПОБИЛИ ПОЛЬСЬКОГО РОБІТНИКА.

В домі поляка Борковського в Новім па Поморію владіла свою забаву німецька організація „Юнгдайчс Партай”. У залі „Віснє державний польський герб. Німці розмістили так свої декорації, що польський герб зааслонили. Польський робітник Бр. Швейцар відслонив герб, але німці заслонили його вдруге. Коли згаданий робітник запротестував проти такого поступовання, німці побили його здоров'я й викинули з залі.

ФІЛЬМИ І НЕРВИ.

Швеція була першим на світі краєм, де створили уряд лікаря, як фільмового цензора. Ще 1911-го р. Шведське Фільмове Товариство поклало на це місце славного лікаря хорібі нервів, д-ра Гуннара Бермана. Лікар-цензор має розглядати вплив, що його викликають поодинокі сцени на нерву систему глядача й есентуально лагодити занадто міцні сцени. Зпочатку відносилися до цього лікаря-цензора з недовірою, але з часом усі признали його додатну роботу. Рівень шведських фільмів піднісся дуже значно, причім щораз менше продукують тепер фільми, які мають відвертий вплив на нерву систему глядача.

НОВА ПРАЦЯ ПРОФ. В. МАСЮТИНА ПО НІМЕЦЬКИ.

Видаваний у Берліні журнал „Гебраухсграфік” (Берлін СВ, Бель-Аліне-Піппі 7—8) містить у листопадів числі 24. світлин з медаль проф. В. Масютина. Розпочата нашим українським мистцем серія історичних портретів-медаль крім 12 зображених гетьманів охоплює в собі також портрети наших діячів, котрих імена дорогі кожному українцеві. Згаданий журнал має зовсім заслужену славу високо-мистецького видання не лише на континенті, але й за океаном. Таким чином з постатями українських героїв познайомляється широка культурна коло всіх частин світу. Крім того проф. Френцел, видавець журналу, що завжди ставився з симпатією до українського мистецтва, має намір видати ці 24 репродукції в формі окремої брошури. Брошура об'ємом 16 сторінок крім репродукцій медаль має принести відбитку відомої гравюри Масютина: Гетьман Іван Мазепа.

Т. ШЕВЧЕНКО І ЦАРСЬКА ЦЕНЗУРА.

У лєнінградському відділі Центрального Історичного Архіву знайшли нові документи, які відносяться до Т. Шевченка. У 1900 році цензор Воршев писав з приводу видання поеми „Гайдамаки” Шевченка „Гайдамаки” являє собою криваву боротьбу козаків з поляками за незалежність у далекому минулому, то в ній зустрічається дуже багато таких патріотичних вигуків, щодо нещасливої долі України, які мимоволі примушують читача задуматися про теперішнє положення Малоросії. Як повна збірка творів Шевченка, до якої включена поема „Гайдамаки”, так і ілюстроване видання цієї поеми, що вийшла в світ у 1885 році — видання дороге і доступне лише людям заможним. Теперішній часом поезія буде, як треба гадати, дешевіє і тому може бути легко поширена серед неінтелігентної верстви. Беручи під увагу все повисше сказане і взагалі тенденційність впливу Тараса Шевченка на малоросійський нарід, цензор вважав би, що цей рукопис треба заборонити друкувати.”

ВИТИНАЮТЬ ДОЛЯМ ШЛУНКИ.

З нагоди одної операції у шпиталі в Торонті, коли то хірургі цілком витяли пацієнта шлунок, що був зіпсутий; лікарі пояснили, що кожного року у шпиталях в Торонті витинається кільканадцять шлунків ріжним людям. Така операція є дуже ризикозна, однак, коли вдається, люди на прожити довгі роки без шлунка.

ПАНТОФЛЕМ УБИЛА МАТРІ.

47-літня Болеслава Колодзєська з Межеєвських приїхала до своєї матері, 70-літньої Амелії (місцевість Брвільно, гміна Ленці, повіт Гостинін). Між матерю й донькою спалахнула суперечка на матерковому тлі. Підчас сварки Колодзєська зняла пантофел з ноги й так сильно вдарила ним матір, що ця впала мертва.

СОВЕТИ ХОЧУТЬ НАСЛІДУВАТИ АМЕРИКУ

МОСКВА. — Комісар для тяжкої індустрії, Орджонікідзе, на конференції представників тяжкого промислу признав, що советські фабрики скандально виконують свою роботу, себто видають продукти значно гіршої якості ніж фабрики капіталістичних країн.

Також у советських фабриках розпаношилася бюрократія до тої міри, що напр. у такій самій щодо величини советській фабриці, в якій працює 1,700 ріжних наставників і урядовців, у капіталістичних краях є тільки 600 до 700 урядовців. Бюрократія спиноє продукцію. В той час, коли в американській фабриці потрібно дві карточки, що заряджують виріб якоїсь частини, то в советських фабриках є кількасот таких карточок. Така бюрократична господарка збільшує шалено кошти продукції. В оцінці товарів у цих соціалістичних фабриках дуже часто можна побачити такі рубрики: 100 рублів виконання продукту, а 300 канцелярської маніпуляції. На згаданій конференції Орджонікідзе закликав: „Ви мусите повести справи так, щоб з кожного робітника дістали стільки само праці, скільки видає робітника в американській фабриці. Також якість ваших продуктів не сміє бути гірша”.

*МОСКОВСЬКИЙ ШОВІНІЗМ.

МОСКВА. — Голова комісарів РСФСР, Сулімов, публічно заявив: „Сила й велич советського Союзу міститься у братерстві всіх його народів. В цім братерстві співжитті московський нарід грає й гратиме вирішну роль. Першим серед рівних буде московський нарід, московські робітники, московські трудящі, яких роль у великій нашій революції від перших перемог до нинішнього дня надзвичайно велика. Недаром Сталін говорив, що московська мова це мова пролетарської революції”.

ЗНАЙШЛИ ІСТОРИЧНІ ПАМ'ЯТКИ.

ЗИВ. — На території київського Михайлівського монастиря знайдемо законаний у землі скарб. Після розгляду фахівці прийшли до висновку, що це майно київських князів, що вони його сховали в часі нападу ворогів на місто. Є там такі речі, як перли, золоті прикраси і т. п. Відносяться вони до творів мистецтва з 9 до 11 віку. Советська влада відразу наложива руку на цей скарб і вивезла його до Москви.

„СТРАХИ НА ЛЯХИ”.

КРАКІВ. — Краківський „Кур'єр” пише, що в громаді Уніатів в Східній Галичині польська влада організувала прогульку „польської шляхти” до Варшави, але українці почали страшити тих, що мали їхати, підпадом, побиттям, тощо, так, що на прогульку приїхали всього лиш дві особи, хоч зголовилося дуже багато. Крім того тим, що поїхали, пошибавано вікна. У зв'язку з тим заарештовано Евгєна та Богдана Тустановських з Уніатич. Далі польська преса доносить, що на терені Сокальщини викрили тайні документи О. У. Н., з яких виходить, що на українську інтелігенцію наложено спеціальний податок на цілі О. У. Н. У зв'язку з тим влада арештувала 15 осіб.

ВІДПОВІДАЄ НІМЕЦЬКИНИ.

БЕРЛІН. — Гітлер і деякі його найближчі співробітники ще не повернулися з баварських гір, куди вони їздили на тайну нараду. Всетаки в німецьких урядових кругах припускають, що відповідь на минулонедільний натиск англійського і французького амбасадора в еспанській справі буде така: Німеччина відмовиться від усіх територіальних анексії еспанських територій, але рівночасно заявить, що ніяк не допустить до створення ще одної большевицької держави на полудневому заході Європи, що булаб під диктатом Москви. В Мінхені зібралося знову 2,000 німецьких добровольців, готових до відходу на еспанський фронт. Однак з огляду на неясне становище Італії ледви чи ті добровольці до Іспанії відійдуть.

АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКА ПРИЯЗНЬ.

ЛОНДОН. — На днях англійський і Італійський уряд офіційно запевнять себе, що на Середземному морі існує поміж ними повна згода і що їх інтереси в тій смузі не є суперечні, тільки себе доповнюють. Рівночасно італійська преса підчеркує, що зближення до Великої Британії ще не означає зривання приязни з Німеччиною.

АНГЛІЙСЬКА АМБАСАДА ПЕРЕНОСИТЬСЯ ДО ВАЛЕНСІ.

МАДРИД. — Хоч ніби положення еспанського лівого уряду в останніх тижнях поправилось, то англійська амбасада чомусь покидає Мадрид і переноситься до Валенсії, себто до того міста, де тепер перебуває лівий уряд. Цей рух англійської амбасадери пояснюють тим, що англійці хочуть вирвати москалям першу роль в грі політичних справ Іспанії.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1888

Published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.
"Свобода": Bergen 4-0237. — Tel. Y. H. Союз: Bergen 4-1016.
4-0807.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„В ІМЕНІ НАРОДНОЇ СПРАВИ”

З тим закликком стрічаємося щораз частіше: в пресі, на вічах, концертах, як теж при ріжного роду імпрезах. І відчуваємо, що його надуживається. І тому цей громадський клич, який важливий і потрібний, готов збуденити до тої міри, що згодом не буде робити на нікого ніякого враження, а вже певно не такого, якого вимагає добро тих усіх громадських справ, які виконуються під згладним кличем.

В першу чергу треба пам'ятати, що коли виступається під ім'ям „народної справи”, то треба добре розрізняти приватний бізнес, обчислений на приватний зиск, від таких справ, з яких одиниця безпосередньо не користується, а користується загальна справа, українське ім'єння, українська культура, українська визвольна боротьба і т. п. І в приватнім бізнесі можна апелювати до українського загалу, щоб він попер — свого чоловіка. Це є зрозуміле, природне. Та в приватнім бізнесі людина, себто одиниця, перебирає все ризико цього бізнесу на свою власну кишеню і на свою власну славу чи неславу. Певно, що коли українець, як приватна особа, поводитьсь погано, або коли нечесно веде бізнес, то частина його несливи може спадати і на ту націю, якої ім'єння він носить. І навпаки. Успіхи українця як особи можна вважати й успіхами нації. Але це вже задалекі потягнення, особливо, коли мається на увазі звичайне життя і звичайних людей. Та зовсім інакше виглядає справа, коли от зав'язується якийсь комітет, чи якийсь товариство, і ця група починає в громадці чи на ширшій арені промовляти в „імені громадянства”, або, як це буває найчастіше, „в імені народної справи”, беручи собі право так говорити і в такий спосіб до громадянства відзиватися і вимагати від нього послуху та морального й матеріального попєртя, потрібного для підпертя якоїсь справи, часто якогось бізнесового підприємства, яке обов'язково називається у таких випадках „народним”, а навіть „патріотичним”.

Отже треба звернути увагу на те, що не всякий має право сам означати якусь справу чи якийсь підприємство патріотичним. І це здається повинно бути для всякого зрозумілим, якщо не має зчинити у нас чистий хаос зі справами дійсно народними і патріотичними. І треба деякої застанови над тим, хто і коли має право відносити до загалу в такий спосіб, щоб можна було потім називати „непатріотом” того, хто не відзивається на певний заклик, виданий „в імені народної справи”. І треба пам'ятати, що кожна народна справа підлягає під народню контролю і критику. Бо якщо загал має щось попірати, то й він має право сказати своє слово критики, хочби і найгострішої. А хто кому відмовляє права ось так критикувати, той не веде ніякого народного діла.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ”.

Зарядух забороняється. — Авторські права вастережені.

(90)

За пару днів Василь їде до Острога навідати Пархвена, який все ще лежить у ліжничі. Володько їй собі бажає поїхати з ним. Добре. Одягаються. Дең гарний, соняшний, хоч по полях ще скрізь сніг. Дорога снана, але поспута близькою весною.

Володько не був ще в Острозі від того часу, коли малим хлопцем їздив туди з батьком. Пригадає виразно те захоплення і ті переживання, які викликав у нього кожний новий шматок простору, кожна нова подія. Як далеко пішов він наперед тепер! Місто для нього не має вже такого значіння, як тоді. Пригадає ту жидівку, що воювала з батьком за півня, пригадає пана на велосипеді, москалів, що спокійно машинували на подвір'ю казарми, паночок, вітрини.

Зовсім не те тепер. Перше, що кинулось, це полк війська, що вступив у місто. Василь мусів зїхати на сторону і перечекати, поки пройде військо. Володько не може сидіти, захопившись тим полком. Звідки взявся він? І наплечники, і патронташі, і лопатки — все чисте-чисто, справжнє військо, якого вже давно не бачив Во-

лодько від початку війни. Ідуть та йдуть воєки лавами, бадьорі, червоношкі, веселі. На вонняних шапках жовтосині значки з тризубом.

— Звідки йдете? — питає Василь воєків.

— З фронту. На відпочинок. Дивно. Зовсім не видно на них слідів фронту. Такі радісні, такі голосні. Володько не сидить. Немає сили висидіти. Він же власними очима бачить військо України, своєї держави, своєї великої батьківщини. Володько встає і зовсім близько підходить до лав війська. І побачивши його кінець, кидає Василь зі сльозами й їде побіч машинуючих лав у напрямку міста. Там, коло казарм назустріч полкові виходить військова оркестра. Блищать на сонці мозаїчні труби. Зпереду чути команду:

— Струнко!.. Рушніці на плече!..

По лавах пробігає вогонь. Всі випростовуються. Рушніці з понасаджуваними на них багнетами вкрили щитиною війська. Оркестра вдарила марша. Серце Володька затріпотіло і він виразно відчув душе приємний біль у ній. На очі зійшли слези радості:

3 ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИН

Василь Ткачук: Золоті Дзвінки. Нариси. Львів, 1936.

В розмірно дуже короткому часі це вже друга збірка нарисів нашого молодого оповідача. А властиво збірка, бо це всього сімдесят шість сторінок невеликої вісімки. Воно притім правда, що і в книжці ще менший обємом можна дати речі великої містечкої вартості. Але не можна водночас не висловити побажання, щоб оті, такі знаменні для нашої літературної творчості збірки і збірочки — перед війною це були здебільша сакраментальні ліричні збірки з портретом і підписом шановного автора, а тепер частіш прозові нарисі — чергувались у видатнішій мірі з творами поважнішого характеру. І мені хочеться все наново накликувати до наших молодих і наймолодших письменників, щоб вони кидали видавати оті невеличкі, швидко писані і швидко видавані збірки і збірочки — всеодно, чи це поезії, чи нарисі, чи мініатюрні драматичні картини, — а брались сміло й одчайдушно за твори великого розміру, великого стилю, словом — монументального характеру, бо дрібних збірок у нас тепер в обмал, а монументальних нема, або можете їх почитати на пальцях такі одні руки.

Але я прохаю притім шановного автора, не розуміти мене тут зле. Я не оспарюю ось містечкої вартості його останньої збірки ніяк. Я тільки жалую, що його, стількиж гарні, що й оригінальні містечкі засоби використані ним знову для дрібних малюночків, а не для велико-лінійних картин. І я не хотів би, щоб такий свіжий і справді багатонадійний талант, як його, присвоював собі задалегідь той наш дрібненький амплітуд творчості, якого розгін визначається всетільки чотирма стінами якогось глухого кута та душливою самотою замкнених у ньому і здебільша безталанних душ. Нам час ось і той спутаний амплітуд глухих кутів і недолю всякого роду безталанних, нещасних і пропащих заступити в літературі чимсь іншим.

Бо починаючи від Квітків аж ген до Стефаніки ми про наше безталання написали вже стільки, що життерадісна і життєбова стихія в нас — сказатиб запорозька! — згубилася в тій скаржливій літературі трохи не зовсім. І коли ви з цього погляду будете доказувати комусь з чужинців, що напр. Тарас Бульба то український, то той чужинець відповість вам, що це не так, що Тарас Бульба то бадьорій собі москаль, а українець це той, хто співає сумовиті пісні, зокремаж „Щож я буду бідний діяв”.

І тому воно й так важно для нашого письменника проголосити всякому десператизмові, осоближжю тому, що замикається в душливних рамках глухих кутів — рішучу і послідовну боротьбу.

Правда, в моїй рецензії на першу збірку Ткачука — в нашій „Свободі” з дня 11. V. 1936 р. — я відзначив у ньому, як одну з ідейних ліній його нарисах, **непереможну силу українського чорнозему**. І це, відчисливши там деякі виділки та зигзаги, і справді так, з огляду на що жменю було надіятися, що найближча збірка нашого автора саме ту лінію з боку містечкого розгорне в ширшій перспективі, а з ідеологічного поглибити.

Але якщо ви у збірці „Золоті дзвінки” починаєте шукати її, то бачите, що воно тут трохи губиться, проступають виразніші аж при самій кінці, в нарисах „Простий мужик”, та „Золоті дзвінки”, хоч перший нарис збірки, „Акації пахли”, започатковує використані ним знову для дрібних малюночків, а не для велико-лінійних картин. І я не хотів би, щоб такий свіжий і справді багатонадійний талант, як його, присвоював собі задалегідь той наш дрібненький амплітуд творчості, якого розгін визначається всетільки чотирма стінами якогось глухого кута та душливою самотою замкнених у ньому і здебільша безталанних душ. Нам час ось і той спутаний амплітуд глухих кутів і недолю всякого роду безталанних, нещасних і пропащих заступити в літературі чимсь іншим.

Володько їй собі пішов на хідник, щоб і йому припіпили карточку. Але вигляд Володька зовсім не нагадує грошовиту людину, тому його обминають. Тоді він сам підійшов до одної пари.

— Дайте і мені карточку — сказав він і вкинув до скарбонки п'ять гривень..

Чудова, курчява, чорнока панночка, припіпила ніжними, білими руками Володькові значок. Володько зривсь вдолений, бо крім цього панночка обдарувала його дуже милою усмішкою і неменш милим „дякую”.

Володько читає напис карточки: „На Просвіту”. Чудесно. Він, значить, дав щось такеж на Просвіту. Шкода тільки, що так мало. Згадав, що ще є Василь. Той їде поволі нераз кепкував з „петлорівських козаків”.

Василь не відповідає нічого, але з усмішкою, що сяє на його обличчю, виразно проміняє радість. Це Україна! Вона виростає з небуття. Це український полк, зроджений з простору, з туману. Якийсь

геній захотів, щоб він встав і він встав.

Ще більше несподіванок чекало їх у самому місті. На всіх будинках, на всіх крамницях жовто-блакитні прапори. На хідниках повно народу, бо неділя. Видно гімназистів, що чіпляють всім якісь карточки і за те їм кидають до скарбонки гроші.

Володько їй собі пішов на хідник, щоб і йому припіпили карточку. Але вигляд Володька зовсім не нагадує грошовиту людину, тому його обминають. Тоді він сам підійшов до одної пари.

— Дайте і мені карточку — сказав він і вкинув до скарбонки п'ять гривень..

Чудова, курчява, чорнока панночка, припіпила ніжними, білими руками Володькові значок. Володько зривсь вдолений, бо крім цього панночка обдарувала його дуже милою усмішкою і неменш милим „дякую”.

Володько читає напис карточки: „На Просвіту”. Чудесно. Він, значить, дав щось такеж на Просвіту. Шкода тільки, що так мало. Згадав, що ще є Василь. Той їде поволі нераз кепкував з „петлорівських козаків”.

Василь не відповідає нічого, але з усмішкою, що сяє на його обличчю, виразно проміняє радість. Це Україна! Вона виростає з небуття. Це український полк, зроджений з простору, з туману. Якийсь

геній захотів, щоб він встав і він встав.

Ще більше несподіванок чекало їх у самому місті. На всіх будинках, на всіх крамницях жовто-блакитні прапори. На хідниках повно народу, бо неділя. Видно гімназистів, що чіпляють всім якісь карточки і за те їм кидають до скарбонки гроші.

— Не можу стати, щоб видобути з кишені пуляреса. Бач, віжки в руках.

— Давай сюди віжки..

Хоч не-хоч, а Василь витягнув такі два миколайські карбованці. Шкода тільки, що зникла та чудова панночка, якої дотикі такі приємні. Он інша парочка. Підбіг і втиснув у скарбонку гроші. Вона вже повна.

Як радісно, як просторо. Володько аж надто проймається живою, бадьорою атмосферою міста. Написи, барви, мова.. Все рідне, все своє. Де зникла Росія, її городовики, її мова? Де влязла так швидко незнака, забута Україна?

Підіхали до невеликого однопверхового будинку з написом „Повітова лікарня”. Заїхали на подвір'я. Лишили коні і пішли в середину. Одягнена в біле сестра вводить їх до „палати”. Повно ліжок. Хоч світить ясно сонце і відчинені у вікнах кватирки, повітря в кімнаті тяжке. На ліжках тяжко.

Он і Пархвенове ліжко. Жовтий, мов віск, лежить горіжить. Він уже поправляється. Порозмовляли, оповіли новини зі села, про повстання і інше. Доводились, що он на тих двох ліжках готяться два тяжко ранені большевики. Їх гоять, а опісля мають розстріляти, бо то якісь важні злочинці.

Володько дивується: нащо ж гоять, щоб після розстрі-

та, що не дасть їх на поталу нікому, нехай і за ціну найвищого жертвенного зусилля зі свого боку. І так само і відносно чоловіків. Замість десператів краще скрізь люди, які з напругою всіх своїх сил перемагають життя або принайменше борються з ним по всій своїй змозі, щоб перемогти його. Бо десператами і бездошними життя ми були вже так довго, отроювали себе розпучками і кохалися зі смутками стільки, що всяке повторювання отих буденних мізерій вражає нас, нехай і у витонченій містечкій формі, як перестарілий анахронізм.

А в Ткачука форма нарисів така легка, така свіжа і просто нова, що вже ота сама його форма ніби зобов'язує його і до нового змісту.

З цього погляду читати його збірки дуже цікаво. І хотілосяб говорити просто про незвичайне багатство містечких засобів у нього. По суті речі його нарисі це властиво — наскільки будемо дивитися на артистичну форму найважливіших між ними — поезій у прозі, чи може пісні, виспівані в прозі, або щось посереднє між пісню і прозою, повне глибокого відчуття. Правда, своєрідними леготами малюнку надихувались ми не раз і в шалених моментах лірики Лепкого, в коротеньких нарисах Кобилянської, де вона не кладе на білі крила своєї душі вантажу тяжкої тенденції, або в ліричних п'янісімах Стефаніки. Але в Ткачука лірика на строю в'яжеться з драматизмом, з трагікою та іноді з брутальним динамізмом акції, леготи в нього віють завжди над хаосом життя, а притім саяво поетичної краси поспірює в нього трохи не кожне речення, так, як проміння місяця паде на кожний листок дерева. І тому тут гарний заголовок нашої книжечки це справді своєрідний знаменник її поетичного змісту. Ви дивитесь тільки на калейдоскоп порівнянь у Ткачука, коли він малює небо, сонце, місяць, зорі, дерева, воду, землю, день і ніч. „Місяць запалив Лесів чорний ус і ус почав горіти срібною полумінню..” „І в тику ніч послалася молитви. І все тоді замовкло. Здавалось — земля уговкала гоминоків, а вся білина перестала вигойдуватися і стала на позір. Ба й місяць, ріжком сперся на хрест, начеб хотів

літати. Хібаж їм не все одно вмірати?”

— Ні, — сказав Василь. Їх поставлять зпочатку перед суд. Вони десь там ніби зірвали залізодорожний міст, щоб затримати український броневик, що спішив на фронт під Хвастів. Один із них жид. Громада жидів Острога хоче його визволити, але лічницю день і ніч береже міліція. Поранили їх, коли ті хотіли тікати. Одному куля пройшла крізь живіт, другому крізь праву лопатку.

Володько ця історія цікавить. Він навмисне намагається стати, як може, ближче коло ліжок тих злочинців. Вони обидва лежать навзناк. Жовті, висохлі. Уста спрагли. Жид ввесь чорний, давно голений, з твердою відрослою бородою.

Володько дивиться на нього і думає: — Ну, й чого тому жидові втручатися в наші справи. Яке він має на це право? Бозна звідки прийшов на нашу землю, може жити і торгувати.. Так ні.. Йому того мало. Він ще задумав шкодити молодій державі.. Йому хотілосяб, щоб народ цей ніс вічно ярмо неволі..

(Дальше буде).

Учитель: — Берку Шранц, скажи мені, скільки є половина з одної четвертої?

Учень (задумується, похвилинні відповідає): В усякому разі небагато.

навчитися тої молитви..” „Вечір п'яним парубком упав на землю, вечір чорний-чорний, як циган”. „Вже ліси залились вечором..” А село наставило бронзові збани, щоб сонце на відході їх забарвило — й лиш ждало, коли чорний потік ночі заповнить їх ущерть”. „Синя жменя — небо дегергортало зорями, наче кораликами. А потім наче насилувало на бігу нитку — молодшу дорожку, ніби хотіло поклати старому на шию: Тішся!” „...А як ніч сховалася за селом перед охочим світанком, аби не ломив її крил та не столочив, тоді сонцем почали бавитися дерева; кидали, мов яблуком, то в хату то на поля, — і тоді зарум'янене село, мов невіста при жинві, новою ділилося..”

Але воно неможливо мені тут вичислювати все те, поетично гарне, що робить власну лектуру нашої збірки такою симпатичною. От купіть собі нову збірку Ткачука і читайте самі, а пізнаєте оті краси гаразд і допоможе молодому письменникові, ідейному синові гуцульського села нині, творити щораз нові і кращі речі, бо без матеріальної підмоги всього громадянства не буде в нас кращої літератури ніколи!

А до нашого симпатичного і такого талановитого оповідача кличу ще раз:

— Розмальовуйте героїв українського чорнозему! Таких, яких героїстичним зусиллям видивляється нова Україна і в найневідрадніших обставинах! І таких, що ними ми моглиб похвалитися перед усім світом! Не розпуку переможених малюймо, а твердий гарт переможних!

Д-р Остап Грицай.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

Сиракоз, Н. П. — В дописі про Листопадове Свято, поміщенім у „Свободі” з 18. грудня, має бути, що офіційну участь у святі взяли Тов. Українська Січ, від 282 У. Н. С., Тов. Запорозька Січ, від 317 У. Н. С. і Бр. св. Ап. Петра і Павла, від 39 У. Н. С., що явилися теж і в церкві на панакхиді з прапорами і відзнаками.

О. П. К. — Про згаданий Вами ювілей була вже давно згадка у „Свободі”, а з цієї згадки Ви знали, хто береться його влаштувати. Тоді Ви не забирали голосу. І не заговорили тоді, коли появилось вже оголошення, себто 12. грудня. А доперва вислали свої завваги аж 23. грудня, і вони надійшли точнисько день по ювілею. Як то кажуть: муштарда по обіді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК. Н. П. Тов. аЗапорозька Січ, від 117, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в суботу, 2-го січня, в годині 8-мії вечір, від 217-219 6-та вул. Подіаємо до відомо, що на річних зборах 19. грудня обрано такий уряд на 1937 рік: П. Васильків, предс.; Семен Кучма, секр.; Д. Семелюк, кас.; Ів. Ровинський, П. Деревляко і П. Барзало, контр. книжок; Т. Шинько, секретар; С. Олещук, контр. хрест.; В. Захарович, торгетер. Просимо всіх членів явитися на збори. — Семен Кучма, секр.

БЕЛГІЯ. П. А. Сестр. ім. Ольги Басарабової, від 47, повідомляє, що річні збори відбулися в неділю, 3-го січня, в годині 2-її пополудні. Просимо всіх членів і членів прийти на збори, бо буде справлялося урядників і контролів та вибір урядників на 1937 рік. — А. Мустафа, предс.; П. Могильський, кас.; П. Парашак, секр.

НЮ ЙОРК. Н. П. Бр. св. Володимир, від 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в суботу, 2-го січня, в годині 8-мії вечір, в У. Н. С. 217-219 6-та вул. Кожний член має бути прийдий на ці збори, бо є важні справи до погодження. Буде звіт контролів за цілий рік і вибір уряду. Неприйшій на збори член підлягає карі згідно до статуту. — Іван Солтис, предс.; Микола Піддільний, кас.; Антін Карнович, секр.

СТ. ЛУІС. МО. Бр. св. Володимир, від 179, дає до відомо всім своїм членам, місцями і повасіщенням, що на 1937 рік обрано такий уряд: Микола Тихонюк, предс.; Василь Логун, кас.; Михайло Кузницький, кас.; Павло Годак, рек. секр.; Василь Годак, фін. секр.; Теодор Владика, кас.; Михайло Парашак, Михайло Баршів і Томко Шинько, контр. комісія. В усіх справах просимо апертається до фін. секр.: Василь Годак, 2918 Victor St., St. Louis, Mo.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЯКІСТЬ І СКІЛЬКІСТЬ.

На піврічних зборах Краєвої Федерації Зарядців Продажам, що відбувалися оноді в Нью-Йорку, один з референтів виступив з небувалим рефератом про кооперацію.

Говорячи про кооперацію на зборах стисло приватних підприємців, цей референт сказав, що досі звичайно приймають за правду, що кооперація дають тільки за те, щоб подати покупцеві товари по дешевій ціні. Він каже, що це є груба недоцінка коопераційного руху, бо коопераційний рух не лише дає людям товари по дешевій ціні, але й навчає людей дивитися краще за якість товару. В коопераційних членах навчаються не тільки порівнювати ціни, по яких вони дістають товари, але й порівнювати якість товарів.

Це незвичайно влучна завага. А проте яка вона проста! Адже не можна говорити про ціну товару, не беручи під увагу рівночасно якості товару. Коли не взяти під увагу якості, то яку вартість має увага на саму ціну?

ЯКІСТЬ У ШТУЦІ.

Коли ці купці звертали увагу на поступ американської культури публіки на полі торгівлі, то Олін Давнс, критик музики в Нью-Йорк Таймсі, підносить у своїй статті в числі з останньої неділі великий поступ, який американська публіка зробила на зовсім не-бізнесовому полі, а саме на полі розуміння музики й співу.

Каже Давнс, що нарешті виросла в Америці музична публіка, себто повстало велике число людей, що розуміються на музиці, що знають відрізнити злу музику від кепської, що мають розуміння мірила, яким міряться музику. Виходило би з писання Давнса, що людина дозріває і на полі розуміння музики. Себто нездорівла людина не вміє відрізнити доброї музики від злої, часто вважає доброму музику за злу, а злу за добру; бо не має мірила, якими міряться музику.

ХТО ВЧИТЬ РОЗУМІННЯ ШТУКИ?

Зо статті Давнса виходить, що американська публіка дозріла на полі музики зовсім несподівано, себто так, що люди, які цю справу зацікавлені, зовсім цього не завважали.

Між людьми, що зацікавлені в музичному дозріванню людей, є передовсім дві групи: перше, музики, себто композитори музики й виконавці музики, та друге, музичні критики.

Яко критик Давнс остерігає критиків, щоб вони писали ніякі критики не так, як писалося давніше, коли люди в Америці були в музичних справах ненавчені діти, але щоб писали так, як пишеться для людей дозрілих, що мають мірила музики.

ВІД ЧОГО ЛЮДИ ДОЗРІВАЮТЬ У ШТУЦІ.

Каже Давнс, що люди дозрівають музично від того, що наслуковуються багато доброї музики та читають, чи слухають багато розумної критики про музику.

Отже як хто хоче розвивати свою здібність розуміти музику, повинен якнайбільше слухати доброї музики та добрих критиків музики.

І навпаки, хто хоче оставитися на давньому нерозвиненому ступні щодо розуміння музики, най не слухає доброї музики й най не слухає добрих критиків музики.

МУЗИЧНЕ ДОЗРІВАННЯ В АМЕРИЦІ.

В Америці виросла останніми часами велика музична публіка через те, що тут є бага-

то нагоди почути добру музику.

Давнс зачисляє до тих нагод широкий розвій фонографії й радіо.

До цього можна теж додати великий розвій даремних концертів, що є наслідком заходів федерального уряду дати працю безробітним музикантам.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ДОБРИЙ КРИТИК?

Давнс дає своїй статті наголовок: Завдання чесної критики.

Видно з цього, що він звертає нею увагу спеціально на питання: який повинен бути критик?

З цього, що Давнс вважає доброму критику за один з важних чинників для вироблення людей із розумінням музики, виходить, що його питання можна поставити так: як має критикувати критик музичні виступи так, щоб він причинявся до вироблення в слухача кращого розуміння музики?

Отже добрий критик не той, що хвалить усе, що він чує, і не той, що все ганить, але той, що своїми похвалами доброї й осудами злої музики виробляє в слухачах здібність самим судити, що добра, а що зла музика.

КРИТИК І МУЗИКА.

Спитався раз свого вчителя один молодий співак, котрий, не зважаючи на свою молодість, мав великі успіхи й був дуже хвалений газетами, чи він повинен подякувати своїм критикам за прихильні осуди в газетах.

Каже Давнс, що вчитель відповів молодому музикові, що артист не повинен дякувати прихильним критикам за їх прихильні критики, як не повинен би він їх ганити за їх неприхильні критики.

На здивування молодого артиста вчитель пояснив йому, що, пишучи критику, прихильну чи неприхильну, критик тільки сповняє свій обов'язок.

МУЗИКИ І МУЗИКИ.

Та Давнс знає з досвіду, що не всі музики держаться цієї засади. Є багато музиків, які зовсім не розуміють завдання критики.

Через те, як критик похвалить їх виступ, то вони хвалять критика за великий розум, за його здібність відчувати річ, яких інші не можуть відчувати, за його совісне сповнення свого обов'язку.

Зате як той самий критик скаже музикові якусь неприємну правду, то музик часто називає критика вишукувачем недостач, педантом, що звертає увагу на дрібниці, або ігнорантом, що поняття не має про справу, про які береться писати.

КРИТИК І ПОТАКАЙЛО.

Назагал, каже Давнс, є в світі багато людей, артистів, їх приятелів, завідувачів, учителів, протекторів артистів і рідних патронів штуки, котрі воліють такого критика, який як штука не пішлаб, усе буде її хвалити.

Ці всі люди, каже Давнс, не хочуть критика, а хочуть „есмена“, себто чоловіка, що на кожний запит каже: „Ес, сер!“ чи „Ес, мем!“ По нашому — потакайла, себто людину, що на все потакує.

Давнс каже, що цього роду критики минаються з покликанням свого звання. Себто цього роду критики не виробляють у людей вищого розуміння штуки, але цей розвій здержують.

КРИТИКИ І ПУБЛИКА.

Однак Давнс винуватиме за появу таких критиків не самих

пустих артистів і їх пустих приятелів.

Винуваті за це не лиш вони. Винувата й публіка. На думку Давнса, публіка звичайно воліє не факти, а байки. Іншими словами, не правду, але брехню.

Звісно, цей осуд публіки це особистий погляд Давнса. Чи годиться цей погляд за правдою? Спитаємося самі себе: чи волимо ми почути про артистичний виступ правду, хочби неприємну, чи приємну критику, хочби й брехливу?

ОСТОРОГА АМЕРИКАНСЬКИМ КРИТИКАМ.

Каже ще Давнс, що в деяких американських критиків завівається один новий звичай.

Давніше люди отверто й строго критикували всякий музичний виступ. Нині таких людей уже мало. Нині не один артист каже критикові: „Почитай мої плечі, а я почихаю твої“.

Давнс дає до зрозуміння, що цього роду критикування могло ухититися так довго, як довго публіка не була вироблена, себто як довго публіка не розуміла, що це таке добра штука. Коли публіка вироблена, критик, що хвалить річ, за яку публіка розуміє, що вони не відповідают вимогам штуки, компромітує й себе й компромітує музику.

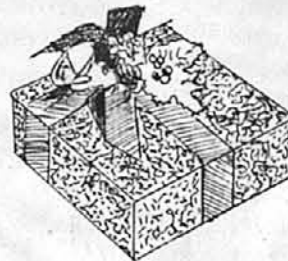
Іншими словами, дурити можна лише дітей, що не мають мірило доброї штуки.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Прем'єра „Жити або вмерти“.

Дня 12 і 13 грудня аматорський кружок П. відділу ОДВУ з Нью-Йорку відіграв нову драматичну штуку, написану о. С. Мусійчуком, під наголовком „Жити або вмерти“. Тема цієї драми взята з українського революційно-визвольного руху на західно-українських землях під Польщею і містить у собі декілька високо драматичних конфліктів: польський шляхтич адоптує українську селянську дівчину ще коли вона була малою дитиною і виховує її за свою. Але серце тягне українську дівчину до українських селян і вона закохується в сільському хлопцеві, з яким колись, ще в дитячих літах, бавилася. Та хлопець, скінчивши гімназію й вернувшись у рідне село, йде в українську революційну боротьбу й нищить тих людей, до яких належить його дівчина, Юлія. У дівчини розгортається конфлікт між її лояльністю до свого прибраного батька і любов'ю до селянського сина, якого вона кохає. Перемагає любов і дівчина йде за хлопцем, бо крім любови тягне ще її якась підсвідомо прихильність до українського селянського люду.

НАЙКРАЩИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК ДЛЯ ПРИЯТЕЛЯ ЦЕ ДОБРА КНИЖКА.

Подаємо спис гарно оправлених книжок, які можна дати як Різдвяний дарунок

Царівна, О. Кобилянської	-----	\$2.00
Твори Марка Вовчка	-----	1.25
Четверта Заповідь, Чайковського	-----	1.25
Олюшка, Чайковського	-----	1.50
В Чужім Гнізді, Чайковського	-----	1.50
Кобзар Т. Шевченка	-----	2.00
Твори Шевченка (три томи)	-----	5.00
Твори Шевченка (пять томів)	-----	10.00
З вершин і низин (Іван Франко)	-----	2.50

ДЛЯ МОЛОДІ ЗАМОВЛЯТИ:

Стрілецькі Пісні на фортеп'яні зі словами, Ярославенка	-----	\$2.00
201 Українських Народних пісень під нотами	-----	2.00
Син України, з ілюстраціями	-----	2.00
Оповідання з царства звірів (ілюстрований)	-----	\$1.00
Дикі Звірі (з ілюстраціями)	-----	1.25
Робінсон Крузо (з образками)	-----	75
Малі герої (ілюстрований)	-----	85
Одарка (ілюстрований)	-----	35

Книгарня „Свободи“ перешле ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви хочете цей дарунок зробити, так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опакуємо в гарний святоточний різдвяний папір, а на кожній книжці видрукуємо ймення даруного та ймення обдарованого.

Як у поданому тут списі нема такої книжки, яку ви хотілиб, то пишть до нас по новий каталог, з котрого зможе вибрати собі інші книжки.

Замовлення пересилайте на адресу „Свободи“:

„СВОБОДА“,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДАЙТЕ ДАРУНОК, ЩО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ, АЛЕ ЦІЛИЙ РІК.

Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року Ми вилеємо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), опакуємо в гарний різдвяний папір з різдвяною карткою, яка повідомить його, що ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Пишть до нас тепер.

Піврічна передплата ----- \$3.25
Річна передплата ----- \$6.00

Кожний день ваш приятель буде одержувати „Свободу“ і буде мати гарну пам'ятку з вашої добродії.

Пишть до: „СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET, (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

НОВИНА ДЛЯ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ Й ОКОЛИЦІ!

НА НОВИЙ РІК, В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 1-го СІЧНЯ 1937 Р.

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН

Новорічний Концерт
УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ХОРУ З СКРЕНТОНУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, ПІД Ч. 849 НОРТ ФРЕНКЛІН СТРІТ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

50 СПІВАКІВ — НОВА ПРОГРАМА ХОРОВИХ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ.

ВСТУП на всі місця тільки 45 центів.

303-4

ПОЧАТОК рівно 7:30 ввечір.

Але по якійсь часі її хлопця ловить поліція. В тюрмі йому обіцяють помилування, коли він відрічиться своїх ідеалів. Кілька разів він покушається на те, але візія духів Хмельницького, Мазепи, Шевченка і Франка спинає його від цього й остаточно він пропозицію відкидає. Та в останній моменті, уночі перед його страченням закладається до тюрми його дівчина й помагає йому утекти. Однак в лісі його окружає поліція і там його сміливо ранить. Перед смертю він розказує своїй дівчині таїну, яку він передтим довідався від умираючого старця, а саме, що вона, Юлія, не є донька шляхтича, тільки селянина.

Крім тих основних драматичних моментів є ще досить цікаві інші моменти.

На тлі убогої української драматичної літератури треба пошукати цю прем'єру о. С. Мусійчука. Але знаючи здібності автора з його інших літературних творів, можна сказати, що попри сильні і мистецькі моменти цей твір має теж свої недостаті і що він ще не є останнім висказом автора. Тому саме, що від автора можна сподіватися ще кращих творів, варт зробити до цієї останньої вистави деякі міти, які можуть стати йому помічними в його дальшій драматичній діяльності.

Любов Юлії до Петра не є як слід уґрунтована. Бо з психологічного боку тяжко припустити, щоб любов маленької дівчини до хлопця могла сама з себе перемінитися у любов дозрілої дівчини до чоловіка. Стріча Миколи з Юлією виглядала на стрічу двох закоханих, а не на стрічу двох товаришів з дитячих літ, що не зустрічались впродовж довгих літ. Добре було б виповнити й розвинути цей перехід. Також здається не зовсім щасливим є момент виявлення Юлії, що вона не є панська донька, а селянська. Бо сам факт, що її коханий хлопець смертельно ранений, не міг дозволити Юлії радіти з цієї новини. Також здається можна помінене підкреслити почуття ніжності наших селян у відношенні до поляків. Бо це почуття ніжності, головне в повоевних українських генерацій, далеко не так сильне, як воно було перед війною. Молоді українські покляння нині є горді на свою національність, як теж вже не так стидяться свого селянського походження. Внаслідок адміністративної, культурної, економічної і всякої іншої нездарності поляків бувало нині часті випадки, де колишні почуття національної ніжності перемінювалися в наших людей у відношенні до поляків у почуття вищости. Це варт підкреслити.

Щодо аматорської гри, то назагал вона випала зовсім поправно. Добре вивязалася зі своєї ролі панна Назар у ролі Юлії, а П. Петраш у ролі Петра. Останній може грав трохи засентиментально, беручи під увагу факт, що він мав бути твердий мов криця революціонер; та вина тут трохи й автора.

Добре грали помічні сили: Чайка в ролі шляхтича, Чорнюк у ролі прокуратора, пані Гладун у ролі Марти, Яновський, Слотюк, Дубас, Гельнер, Хомицький у ролях селян, Ковбаснюк і Ленчак у ролях малих дітей, Полюга і Ковальчук у ролях польських жандармів.

Е. Л.

ШКАГО, ІЛЛ.

Листопадове Свято.

Дня 1. листопаду ц. р. зорганізована українська молодь міста Шкаго, при співучасті кількох старших товаришів, влаштувала перше спільне Листопадове Свято. „Шопен“ аудиторія, в якій було влаштоване те свято, була переповнена людьми. Шкаговські українці, без огляду на релігійні чи політичні переконання, прийшли громадно побачити те свято, що влаштували вже їх діти. Вступ на галю був вільний, однак святкова громада добровільними датками зложила суму \$126. Витратів було \$76.70. Чистий дохід в сумі \$50 вислано на інвалідів.

Жертвували по \$2: Т. Гавришин, Р. Смух; по \$1: Катерина Дубас, Марія Машир, Л. Тягнибік, Софія Галун, П. Пельц, Т. Харин, П. Слизоук, о. О. Ковальський, А. Край, І. Пишний, І. Корпан, В. Сидорак, П. Іванів, Н. Іванишин, полк. А. Шаповал, М. Петрів, І. Сенів, Н. Моранець, Н. Гудз, Я. Дичка, Д. Островський, Я. Штен, Т. Шпікула, І. Пеленич, І. Дмитрусь, Г. Кликун; по

50 ц.: Марія Коваль, Скірник, П. Пірник, І. Шкраба, С. Яворський.

За комітет:

Катерина Дубінська, рек. секр.; Марія Гульчій, фін. секр.

Раковлюк помер нагло в подорожі. — Треба повідомити про це його жінку — каже лікар до товаришів Раковлюка, що були при його смерті. — Однак треба зробити це дуже обережно.

Товариш пішов на пошту й надав до жінки таку телеграму:

„Ваш чоловік легко занедужав. Похорон у вівторок в четвертій годині пополудні“.

— Тату, що то є конференція?

— Це зібрання, на яких ухвалюють, де мають зібратися учасники в друге.

— Ах, пане Крукальський, ви ріжете дрова, це добре для вашого здоров'я.

— Ні, пане докторе, це добре на зиму!

Е. С. ВІТКОВСЬКИЙ
ПРОДАЖ ШИФАРТ
ПЕРЕСІЛКА ГРОШЕЙ
до всіх країв в американських
долларах.
ВИРОБЛЮВАННЯ ПРАВНИХ
ДОКУМЕНТІВ, афідівтів і т. п.
Аскурація домі, меблів і т. п.
Звертайтеся на адресу:
E. S. WITKOVSKY
130 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

КУПУЙТЕ НОВІ

КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ
НА 1937 РІК.

КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛИНА	-----	60 ц.
КАЛЕНДАР БАТЬКІВЩИНА	-----	60 ц.
КАЛЕНДАР ПРОСВІТИ	-----	60 ц.
КАЛЕНДАР ЗОЛОТИЙ КОЛОС	-----	60 ц.
КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД	-----	40 ц.
КАЛЕНДАР КРЕНИЦЯ	-----	40 ц.

Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статей та оповідань, як також подають практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята.

Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня „Свободи“ має лише малу кількість цих календарів. Належитість просимо посилати разом із замовленням. На С. О. D. замовлень не висилаємо.

„СВОБОДА“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ДАВАЙТЕ КНИЖКИ
НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

Замовляйте їх у Книгарні „Свободи“. Всі замовлення будуть опаковані в різдвяний папір з карткою вашого бажання.

Пишть до каталог сьогодні.

„СВОБОДА“

33 GRAND ST. (P. O. BOX 346) JERSEY CITY, N. J.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

